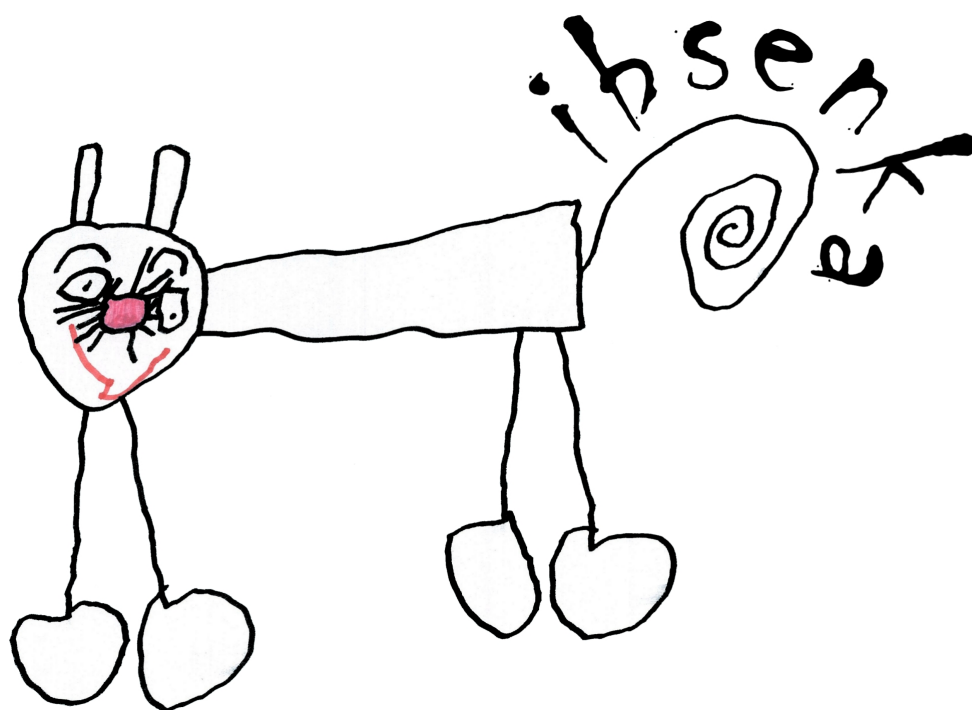

**Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání**

„Objevujeme svět, krůček po krůčku“

Mateřská škola speciální, základní škola speciální
a praktická škola Ibsenka Brno,
příspěvková organizace

Obsah

1.	Identifikační údaje	3
2.	Charakteristika školy	4
3.	Obecná charakteristika mateřských škol	6
3.1	Mateřská škola speciální Kyjevská	6
3.2	Mateřská škola speciální Lila Otnice	6
3.3	Mateřská škola speciální Barvičova	7
3.4	Pedagogický tým školy	8
4.	Podmínky vzdělávání	9
4.1	Psychosociální podmínky	9
4.2	Spolupráce se zákonnými zástupci	9
4.3	Organizace	10
4.4	Věcné podmínky	10
4.5	Životospráva	11
5.	Charakteristika vzdělávacího programu	12
5.1	Filozofie školy, vize a cíle vzdělávacího programu	12
5.3	Systém pedagogického diagnostikování	14
5.4	Základní gramotnosti	15
5.4.1	Matematická gramotnost	15
5.4.2	Čtenářská gramotnost	16
5.5	Klíčové kompetence	16
6.	Vzdělávací obsah	25
6.1	Co tělíčko potřebuje	25
6.1.1	Očekávané výsledky učení	25
6.2	Poznávám sám sebe	27
6.2.1	Očekávané výsledky učení	27
6.3	Spolu zvládneme víc	28
6.3.1	Očekávané výsledky učení	28
6.4	Svět kolem nás	30
6.4.1	Očekávané výsledky učení	31
6.5	Systém hodnocení a evaluace školy	32

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

**Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
č.j. 213/2026**

Objevujeme svět, krůček po krůčku

Adresa školy:

MŠS, ZŠS a PrŠ Ibsenka Brno, p.o.
Ibsenova 1, Brno PSČ 638 00

IČO: 60 555 998

IZO: 110 300 742

REDIZO: 610 300 733

Ředitel školy:

PaedDr. Petr Hanák, Ph.D.
hanak@ibsenka.cz

Statutární zástupce ředitele:

Mgr. Michaela Urbanová

Zástupce ředitele pro MŠ:

Bc. Eva Kuklová

Koordinátor ŠVP:

Bc. Eva Kuklová
kuklova@ibsenka.cz

Webové stránky: www.ibsenka.cz

Telefon: 548 522 898

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2026

Schváleno pedagogickou radou dne: 8. 6. 2026

Projednáno ve Školské radě dne: 28. 5. 2026

Zřizovatel školy:

Jihomoravský kraj
Brno, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82

Jméno zástupce zřizovatele:

Mgr. Nespěšný Hynek
nespesny.hynek@kr-jihomoravsky.cz

Webové stránky: www.jmk.cz

Telefon: 541 653 501

.....
ředitel školy, PaedDr. Petr Hanák, Ph.D.

razítko školy

2. Charakteristika školy

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace je škola samostatně zřízená pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uvedených v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Je určena k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří ve vzdělávání potřebují poskytnout podpůrná opatření. Prostřednictvím různých aktivit směřuje k plnohodnotnému rozvoji dětí, žáků a jejich maximální integraci do společnosti podle jejich fyzických a mentálních schopností. Součástí speciálního vzdělávání je systém ucelené rehabilitace a tranzitní program.

V rámci **systému ucelené rehabilitace** škola nabízí:

- individuální logopedickou péči školního speciálního pedagoga – logopeda
- hiporehabilitaci (terapie pomocí koně)
- canisterapii (terapie pomocí psa)
- prvky muzikoterapie (terapie pomocí hudby)
- prvky arteterapie (terapie pomocí umělecké tvorby)
- stimulaci ve snoezelenu (terapie založená na zklidňujícím a stimulujícím prostředí)
- prvky ergoterapie v keramické dílně (terapie pomocí pracovních činností)
- plavecký výcvik v bazénu, pobyt ve vířivce
- systémy alternativní a augmentativní komunikace (AAK)
- metodu Výměnného obrázkového komunikačního systému (VOKS)
- prvky Orofaciální stimulace (ORFS)
- podporu pohybového vývoje (PPV)
- koncept Bazální stimulace (BS)

Tranzitní program v širším slova smyslu tvoří důležitou součást podpory dětí a žáků při přechodech mezi jednotlivými stupni vzdělávání a následně do dospělého života. Zaměřuje se na přechod: z mateřské školy do základní školy, ze základní školy do praktické školy, ze střední nebo základní školy do života (např. denních stacionářů, terapeutických dílen a dalších sociálních služeb).

Součástí tranzitního programu je také spolupráce s rodiči, školami, poradenskými zařízeními a sociálními službami při hledání vhodného navazujícího prostředí pro každého žáka – ať už dalšího vstupně vzdělávání, pracovního uplatnění nebo chráněného zázemí po ukončení školy.

Na úrovni střední školy je brán tranzitní program v užším slova smyslu, kde si žáci tvoří profil na jednu stranu (jako možný přechodový osobnostní profil, který mohou použít jako prvotní dokument do práce či do jiného zařízení). Podle zájmu a schopností žáků jsou realizovány praxe ve spolupráci s neziskovými organizacemi Agapo a Rytmus, které pomáhají připravit žáky na pracovní uplatnění a sociální začlenění.

Cílem tranzitního programu je usnadnit dětem a žákům přechod mezi jednotlivými etapami vzdělávání, rozvíjet jejich praktické dovednosti, sebeobsahu a sociální kompetence a podpořit jejich co nejvyšší míru samostatnosti a smysluplného uplatnění v běžném životě.

Mateřské školy:

Mateřská škola speciální – elokované pracoviště Kyjevská

Pracoviště: Dětské rehabilitační centrum Medvídek, Brno, Kyjevská 5

Mateřská škola speciální – elokované pracoviště LILA Otnice

Pracoviště: Dětský domov pro postižené děti LILA Otnice, B. Němcové 151

Mateřská škola speciální – elokované pracoviště Barvičova 54

Pracoviště: Barvičova 54

Základní školy:

Základní škola speciální Ibsenka

Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Základní škola speciální Kyjevská – elokované pracoviště Kyjevská

Pracoviště: Dětské rehabilitační centrum Medvídek, Brno, Kyjevská 5

Základní škola speciální LILA Otnice – elokované pracoviště LILA Otnice

Pracoviště: Dětský domov pro postižené děti LILA Otnice, B. Němcové 151

Základní škola speciální Střelice – elokované pracoviště Zámeček, Střelice

Pracoviště: Střelice, Tetčická 69/71

Střední škola:

Praktická škola jednoletá

Praktická škola dvouletá

Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Ostatní součásti školy:

Školní družina

Školní jídelna

Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Speciálně pedagogické centrum

Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

3. Obecná charakteristika mateřských škol

3.1 Mateřská škola speciální Kyjevská

V budově Dětského rehabilitačního centra Medvídek se nacházejí 4 třídy mateřské školy speciální, které jsou umístěny na jednotlivých odděleních centra.

V každé třídě je maximální počet 10 dětí. Výchovně-vzdělávací činnost je zajištěna 6 učitelkami mateřské školy speciální.

Forma výuky je individuální nebo skupinová, podle zaměření činnosti s ohledem na míru postižení dětí. Pobyt dětí v mateřské škole probíhá ve spolupráci se zdravotnickým personálem DRC, který zajišťuje služby – rehabilitace, ergoterapie, logopedie. Stravování, hygiena, odpočinek dětí a volná hra je zajištěna na jednotlivých odděleních centra zdravotními sestrami a pedagogickými pracovníky.

V každé třídě se nachází pracovní část, kde je umístěn dětský stůl s židlemi a herní koutek s kobercem a polohovacími vaky. Pro speciální výchovnou a terapeutickou péči, jsou třídy vybaveny didaktickými a kompenzačními pomůckami, hračkami, magnetickou tabulí a materiálem pro výtvarné a pracovní činnosti. Děti mohou využívat PC a tablety, na kterých jsou k dispozici výukové programy. Hudební aktivity jsou podpořeny hrou na dětské rytmičné nástroje, kytaru a klávesy. Děti se seznamují s méně tradičními nástroji – snový buben, dešťová hůl, djembe a jiné léčivé nástroje. K relaxaci a odpočinku je využívána relaxační hudba, vaky, polohovací pomůcky, pro podporu psychomotorického vývoje je využíván duhový padák.

Pro tvorbu pomůcek je pedagogům k dispozici barevná tiskárna, laminátor, fotoaparát, notebooky atd. K realizaci muzikoterapie a canisterapie, jsou využívány prostory respitní péče Dětského rehabilitačního centra. K dispozici je senzomotorická místnost-snoezelen, který škola vybavila vodním lůžkem, audiotechnikou, vodním sloupem, světelným panelem, videoprojektorem s možností projekce na stěnu, zátěžovou dekou a dalšími světelnými, zvukovými, taktilními a vibračními hračkami a pomůckami.

Budova centra je bezbariérová a nachází se v okrajové části města Brna, uprostřed panelové výstavby. K centru patří zahrada s pískovištěm a prolézačkami. V okolí se nachází velké, pěkně vybavené dětské hřiště s trampolínami a dopravní hřiště.

3.2 Mateřská škola speciální Lila Otnice

Mateřskou školu speciální na odloučeném pracovišti Lila Otnice navštěvují děti, které jsou zde umístěny v rámci dlouhodobé lůžkové péče, nebo které zde navštěvují rehabilitační stacionář, v režimu týdenním nebo denním. Dětem je v rámci dlouhodobého lůžkového pobytu nebo v rámci docházky do rehabilitačního stacionáře, poskytována léčebná rehabilitační péče.

V budově dětského domova LILA Otnice se nachází 1 třída mateřské školy speciální, ve třídě je maximální počet 10 dětí. Výchovně vzdělávací činnosti zajišťuje učitelka MŠ speciální, asistent pedagoga a speciální pedagog.

Třída je umístěná v poschodí budovy, kde je bezbariérovost zajištěna výtahem. Třída je vybavena dětským nábytkem, hračkami, didaktickými pomůckami, zrcadlem pro vlastní pozorování a polohovacími pomůckami jako jsou relaxační vaky, polohovací válce, zátěžové deky. V prostorově větší třídě speciálního pedagoga, probíhá pravidelně muzikoterapeutické setkávání ve skupině, kde máme k dispozici dětské instrumentální nástroje, dětské léčivé nástroje a rezonanční kolébku.

Ke speciálně pedagogickým intervencím využíváme senzorické místnosti – snoezeleny. Jeden z nich je vybaven vodním lůžkem, audiotechnikou, hvězdným nebem a dalšími světelnými, haptickými

a vibračními pomůckami. Druhý snoezelen, prostorově větší, je vybaven světelnými vlákny, data projektorem, léčivými hudebními nástroji, hmatovými a optickými didaktickými pomůckami. Nedílnou součástí jsou polohovací a zátěžové pomůcky.

K dispozici je tělocvična, kde nám ke zlepšení senzomotoriky u dětí slouží míčkový bazén, rehabilitační míče, trampolína a další nářadí. Nechybí zde houpačka, houpací síť, skluzavka, lavičky, ribstoly, molitanová stavebnice a ortopedické reliéfní podložky. V rámci vzdělávacího procesu máme k dispozici vnitřní bazén, který je využíván k podpoře pohybového vývoje s prvky hydroterapie.

Součástí budovy je atrium, navštěvované převážně od jara do léta. Je vybavené houpačkami, trampolínami a sezónně i dětskými bazénky na koupání. K domovu náleží dětská zahrada vybavená pískovištěm, houpačkami, zabudovanou trampolínou, chodníkem bosou nohou, herními prvky pro rozvoj senzomotoriky a skluzavkou. Je přístupná i veřejnosti s dětmi, což přispívá k vzájemné socializaci. Budova dětského domova se nachází uprostřed obce Otnice v klidné lokalitě. Okolí nám dává příležitost trávit pobyt venku v místním parku, na dětských hřištích a v přílehlé přírodě.

3.3 Mateřská škola speciální Barvičova

V budově školy Barvičova se nacházejí 3 třídy mateřské školy speciální. Třídy jsou pojmenovány Rybičky, Berušky a Koťátka. V každé třídě je maximální počet 6 až 7 dětí. Výchovně vzdělávací činnost v každé třídě, je zajištěna dvěma učitelkami mateřské školy speciální a asistentem pedagoga.

V přízemí budovy se nacházejí dvě třídy mateřské školy speciální a v 1. patře je třetí třída. Ke třídám v přízemí i v patře, těsně přiléhají hygienická zařízení, dále zde jsou šatny, kde má každé dítě vymezený svůj prostor označený značkou. V přízemí je školní výdejna obědů a malá jídelna. V patře se nachází malá místnost, která byla vybavena interaktivní tabulí SchoolBoard s mobilním stojanem s elektrickým nastavením pracovní výšky. Aktivitu s multidotykovými programy Barevné kamínky jsou díky nastavitelné výšce umožněny dětem tříletým i předškolákům. V patře se nachází kancelář zástupkyně ředitele pro mateřskou školu speciální. V mezipatře je učebna školního speciálního pedagoga – logopeda.

Třídy jsou vybaveny nábytkem, který je uspořádán tak, aby děti měly volně přístupné hračky a výtvarné potřeby. Třídy jsou aktuálně vybavovány dětskými koutky – dětskou kuchyňkou, domečkem pro panenky, relaxačními vaky, LEGO a magnetickými stavebnicemi, didaktickými pomůckami jako jsou Albi tužky, tablety, robotické hračky Bee-Bot včelky. Probíhají zde pohybové i hudební aktivity a muzikoterapeutická setkávání. Součástí muziko hraní jsou léčivé nástroje, jako jsou například tibetské mísy, kalimba, zvonky, bubny, snový buben drum a další. Vybavení tříd je uzpůsobeno pro výchovu a vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami.

Budova školy je patrová vila se zahradou a nachází se v klidném prostředí Masarykovy čtvrti. Je obklopena rodinnými domy, zelenými plochami a školní zahradou.

Budova však již nevyhovuje hygienickým požadavkům, od ledna 2024 už nemůžeme využívat prostory v suterénu (velká místnost na cvičení a místnost na využití digitální technologie). Staví se nová budova mateřské školy speciální, na ulici Ibsenova, která by měla být hotova v červnu 2027.

Prostory zahrady jsou vybaveny tak, aby umožňovaly rozmanité pohybové aktivity. Na zahradě je dětem k dispozici pískoviště, domeček s kuchyňkou, lavičky se stoly, pružinová houpadla a skluzavka. V roce 2023 byl zrekonstruován povrch zahrady, kdy místo původní dlažby byl povrch opatřen bezpečnostními měkkými pryžemi.

V blízkosti školy je velký lesopark Wilsonův les, dětská hřiště a areál „Kraví hora“, které skýtají mnoho možností k vycházkám a poznávání blízkého okolí.

3.4 Pedagogický tým školy

Pedagogický tým mateřské školy speciální je odborně a pedagogicky způsobilý, tvoří ho 12 učitelů mateřské školy, 4 asistenti pedagoga, 1 školní speciální pedagog a 1 školní speciální pedagog – logoped. Všechny jsou plně kvalifikovány v oboru speciální pedagogika.

Ředitel školy je hlavním lídrem pedagogického a provozního týmu. Má zpracovaný strategický plán školy s jasnou vizí, kam chce školu směřovat a zpracovanou strategii rozvoje školy. Podporuje týmovou a respektující spolupráci. Provádí hodnocení zaměstnanců a poskytuje jim zpětnou vazbu, na jejímž základě je plánován jejich profesní rozvoj. Má podrobný plán dalšího vzdělávání a zpracován plán podpory začínajících pedagogů. Spolupracuje se zřizovatelem a dalšími partnery školy a prezentuje výsledky rozvoje školy na veřejnosti.

Zástupce ředitele školy pro mateřskou školu speciální – úzce spolupracuje s ředitelem a statutárním zástupcem pro základní školu speciální na plnění cílů školy. Zajišťuje komunikaci mezi týmem a vedením školy. Její pozice je zásadní pro zajištění plynulého chodu odloučených pracovišť mateřské školy speciální Otnice, Kyjevská a Barvičova.

Učitelky – uplatňují k dětem respektující přístup, uplatňují základní hodnoty jako jsou otevřenost, vstřícnost, spolupráce a profesionalita. Provádí pedagogickou diagnostiku, při které zaznamenávají, a vyhodnocují vzdělávací pokroky dětí. Na jejím základě vypracovávají plány přizpůsobené individuální vývojové úrovni dětí. Koordinují svou práci s asistenty pedagoga tak, aby byla zajištěna individuální podpora všem dětem podle jejich potřeb. Učitelky se účastní vzdělávacích seminářů a kurzů zaměřujících se na prohlubování znalostí z oboru. Úzce spolupracují s rodiči, se speciálně pedagogickými centry a středisky rané péče.

Práce ve speciální mateřské škole vyžaduje notnou dávku trpělivosti, promyšlenou přípravu a specifický přístup k dětem.

Asistenti pedagoga jsou součástí pedagogického týmu. Pracují na základě pokynů učitele. Poskytují individuální podporu. Asistenti se podílejí na plánování a realizaci vzdělávacích aktivit a přispívají k bezpečnému a přátelskému prostředí ve třídě.

4. Podmínky vzdělávání

4.1 Psychosociální podmínky

Při veškerých činnostech se snažíme dětem vytvářet pohodové prostředí, zároveň respektujeme individuální vývoj dítěte a jeho potřeby.

Při přijímání nových dětí klademe důraz na postupnou adaptaci na nové prostředí a kolektiv, zvláště u dětí nastupujících v průběhu školního roku.

Nově přichozím dětem se snažíme usnadnit období adaptace, aby vstup do mateřské školy byl co nejpříjemnější pro děti i rodiče.

Po celou dobu docházky do mateřské školy se k dětem i rodičům chováme vstřícně a s respektem. Pro všechny činnosti je určena dostatečně pružná časová dotace. Dětem jsou nabízeny činnosti, z nichž si mohou svobodně vybrat dle zájmu či aktuálního rozpoložení.

S dětmi tvoříme pravidla chování ve třídě a podporujeme je v jejich dodržování, nabízíme pravidla ve vizualizované podobě.

Systematicky zvyšujeme komunikační kompetence dětí, za využití alternativních a augmentativních forem komunikace – manuální i vizuální systémy (např. Znak do řeči).

Naším záměrem je vytvoření příznivého sociálního klimatu v mateřské škole podporou otevřenosti, partnerství, úcty, tolerance, empatie a spolupráce.

Rozšířili jsme alternativní formy výchovně vzdělávací práce pro děti se speciálně vzdělávacími potřebami systémem ucelené rehabilitace.

4.2 Spolupráce se zákonnými zástupci

Kontakt s dítětem a jeho rodinou u většiny začíná již před nástupem do mateřské školy. Jedná se o individuální návštěvy dítěte s rodiči, kdy rodiče seznamujeme s filozofií školy, organizačními podmínkami. Získáváme informace o dítěti, jeho rodinném zázemí. Po dohodě s rodiči nastavujeme postupnou adaptaci dítěte.

Důležitou součástí je spolupodílení se rodičů na plánování výchovně-vzdělávací činnosti, a to formou vyplnění rodinné a osobní anamnézy dítěte, která je jedním z podkladů, pro vytvoření plánů osobního rozvoje.

Nabízíme rodičům účastnit se předškolního vzdělávání v rámci ucelené rehabilitace ukázkou muzikoterapie, canisterapie, míčkování a seznámení se s možností alternativní a augmentativní komunikace. Rodiče se podílejí na tvorbě Portfolia dítěte. Společně s dětmi zdobí desky Portfolia, vkládají fotky, obrázky z prožitých akcí v rodině.

Současně pedagogičtí pracovníci pomáhají rodičům orientovat se ve speciálně pedagogické problematice. Učitelky pravidelně konzultují s rodiči možnosti a výběr základní školy.

Rodiče jsou informováni o aktuálním dění v mateřské škole speciální formou konzultačních hodin třídních učitelů dle domluvy, dále prostřednictvím zážitkových sešitů nebo informačních deníčků. Důležité informace jsou také vyvěšeny na nástěnkách v šatně. V pravidelných intervalech jsou hromadně, ale také individuálně zváni na třídní schůzky, popřípadě konzultace s pedagogem, logopedem nebo vedením školy.

Rodiče mají možnost zapojit se do nabízených programů a zejména tradičních slavností jako je vánoční besídka, tvořivé dílničky apod.

Naším cílem je zaujmout kvalitou nabízených služeb mateřské školy speciální ve všech zařízeních.

4.3 Organizace

Konkrétní struktura dne a délka jednotlivých činností se vždy řídí potřebami dětí.

Organizace činností v průběhu dne dítěte v mateřské škole speciální vychází z potřeb dětí a jejich zvláštností. Režim dne je vypracován tak, aby vyhovoval individuálním potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Správný režim dne pomáhá zamezit přetěžování dětí, pomocí střídání činností se děti aktivizují, zaměřujeme se na soustavnou individuální péči.

S časovým harmonogramem dne se děti pomocí obrázků, piktogramů a fotek, každodenně seznamují v rituálu komunikačního kruhu.

V mateřské škole speciální zajišťujeme dětem pobyt venku. Z hlediska životosprávy se snažíme být denně s co největší skupinou dětí na pobytu venku na čerstvém vzduchu, ale podmínky nám tuto činnost se všemi dětmi denně neumožní. Z hlediska velké skupiny imobility dětí, kdy v mateřské škole speciální v domově v Otnicích je většina dětí imobilních, zajišťujeme pobyt venku se zdravotnickým personálem domova i rehabilitačního centra, s kterým úzce spolupracujeme.

Chodíme s dětmi na vycházky do blízkého okolí, do přírody a na dětská hřiště. Pobytu venku trávíme také na školních zahradách.

Při pobytu na zahradě se za pěkného počasí kromě pohybových a volných her, v létě koupání v bazénkách, věnujeme terapiím. Probíhá zde canisterapie – aktivity se psem, muzikohraní, kde u dětí rozvíjíme hudební vnímání za pomoci hudebních nástrojů, bazální stimulace – kde podporujeme vestibulární stimulaci na houpačkách, trampolínách. Program činností na zahradě je přizpůsoben aktuálnímu počasí.

Doba relaxace a odpočinku vychází z věkových a individuálních potřeb dítěte.

Organizace dne je přílohou školního řádu.

V mateřské škole speciální na Kyjevské jsou 4 třídy a 6 učitelek mateřské školy, učitelky se během dopoledních a poledních hodin překrývají podle podmínek školy v přímé pedagogické činnosti.

V mateřské škole speciální v Otnicích je 1 třída a překrývají se 2 učitelky. Působí zde speciální pedagog logoped, podporu poskytuje také asistent pedagoga.

V mateřské škole speciální Barvičova se v každé třídě překrývají 2 učitelky a 1 asistent pedagoga. S dětmi individuálně i skupinovou formou pracuje speciální pedagog – logoped.

V rámci činností, kdy se 2 učitelky ve třídě překrývají, vytváříme skupiny dětí zaměřené s činnostmi na muzikoterapii, canisterapii, podporu pohybového vývoje, míčkování, hydroterapii a v rámci bazální stimulace auditivní skupinovou stimulaci.

4.4 Věcné podmínky

Prostory ve třídách na všech pracovištích, vyhovují individuální práci a práci v malých skupinách. Při práci využíváme didaktické, manipulační pomůcky, pomůcky pro senzomotorickou stimulaci. Také uplatňujeme kompenzační pomůcky např. speciální pastelky, štětce, nůžky, nástavce na tužky, tablet. Využíváme rehabilitační pomůcky, jako jsou například polohovací vaky, hadi, válce, klíny, zátěžové deky, na vycházky využíváme kočárky pro děti s těžkým tělesným postižením.

Třídy jsou dostatečně vybaveny pomůckami a hračkami, které jsou stále doplňovány a obměňovány. Některé pomůcky jsou tvořeny pedagogy – strukturované úkoly, pracovní listy. Třídy jsou vybaveny tablety, notebooky, pro rozvoj nových poznatků a dovedností.

Naším dlouhodobým záměrem je rozšiřovat a obměňovat sortiment kompenzačních, stimulačních a didaktických pomůcek pro děti v rámci ucelené rehabilitace jak ve třídách, tak ve snoezelenu

(hmatové knihy, vibrační hračky, světelné hračky, léčivé hudební nástroje apod.), také se zaměříme na vybavení zahrady hračkami pro aktivity pořádané na zahradě.

4.5 Životospráva

Životospráva je zajišťována v rámci provozu zařízení dětského domova a dětského centra. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů, přičemž je prostrídána tradiční strava upravená podle zásad zdravé výživy a nové moderní receptury.

Při vytváření stravovacích návyků u dětí spolupracujeme se zdravotními a rehabilitačními sestrami. Velká skupina dětí má problémy s příjmem potravy (problémy s kousáním, polykáním, žvýkáním). U dětí, které to samy nezvládnou, vytváříme správné stravovací návyky. Při příjmu potravy se zaměřujeme na orální stimulaci a správnou polohu dítěte při příjmu jídla. Cílem orální stimulace je zprostředkovat dítěti vjemy ze svých úst a stimulovat vnímání. Somatickou stimulaci obličejové části podporujeme bodovou orofaciální stimulací dle Prof. Dr. C. Moralese.

Dětem zajišťujeme stabilizovanou polohu ve speciálních židlích, v sedacích ortézách. Také využíváme talíře se zvýšenými okraji, lžíce se speciální úpravou rukojeti, speciální pítka, láhve s brčkem apod.

Zaměřujeme se také na chuťovou stimulaci, kdy seznamujeme děti s chuťovými váčky pro stimulaci sladké, hořké a slané chutě. Za účelem rozvoje smyslového vnímání je ve třídách možnost ochutnávání ovoce a zeleniny. Je brán zřetel na potřeby dětí při pitném režimu.

Děti jsou při příjmu potravy vedeny k soběstačnosti, správnému držení lžice, hrnku při pití, hygieny před a po jídle. Důraz klademe na rozvoj sebeobslužných dovedností.

V mateřské škole speciální Barvičova je celodenní strava dovážena ze školní kuchyně Ibsenova Brno. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů. Mezi jednotlivými podávanými pokrmy dodržujeme vhodné intervaly.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Filozofie školy, vize a cíle vzdělávacího programu

Vzdělávacím záměrem naší mateřské školy speciální, je komplexní péče o děti, zaměřená na rozvoj osobnosti dítěte, na zdravý, citový, rozumový a tělesný rozvoj. Klade důraz na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot včetně mezilidských vztahů. Snahou pedagogů je připravit děti na další životní etapu.

Uplatňujeme princip **individuálního přístupu, spolupráce, vzájemné podpory a láskyplného přijetí**.

Pedagogové pracují s klíčovými kompetencemi, které se prolínají celým vzdělávacím procesem a které mají vést k dosažení maximální možné úrovně vědomostí a dovedností každého dítěte.

Úroveň klíčových kompetencí a jejich rozsah je přizpůsobený dětem se speciálně vzdělávacími potřebami. Některé klíčové kompetence mohou děti dosahovat pouze za přispění a domoci druhé osoby.

5.2 Vzdělávací strategie

Vzdělávací strategie v naší mateřské školy vycházejí z principu uplatňování systému ucelené rehabilitace. Uplatňované metody a formy práce systému ucelené rehabilitace:

- koncept Bazální stimulace BS
- stimulace ve snoezelenu (terapie založená na zklidňujícím a stimulujícím prostředí)
- podpora pohybového vývoje, psychomotorické cvičení, masáže, míčkování PPV
- individuální logopedická péče školního speciálního pedagoga – logopeda
- alternativní a augmentativní komunikace AAK
- metodu Výměnného obrázkového komunikačního systému VOKS
- prvky orofaciální stimulace ORFS
- prvky muzikoterapie (terapie pomocí hudby)
- canisterapie (terapie pomocí psa)
- hydroterapie (vodoléčba)

Snoezelen – stimulace ve snoezelenu nabízí činnosti, při nichž se děti uklidní a mohou se setkat sami se sebou. K tomu je potřeba prostředí, v němž na rozdíl od běžného života nejsou zaměstnávány smysly komplexně, nýbrž se v něm může soustředit jen na některý smyslový podnět. Metoda probouzí smysly, jež jsou oslovovány postupně. Snoezelen je místnost předurčená k poskytnutí pozitivně naladěného prostředí, jež může mít funkci relaxační, poznávací a interakční.

Bazální stimulace – je cílená a strukturovaná stimulace smyslových orgánů a hybnosti dítěte, koncept bazální stimulace podporuje percepci, lokomoci a komunikaci, rozvíjí sociální interakci mezi dospělým a dítětem.

Psychomotorické cvičení – cvičení, které stimuluje vývoj dítěte nejen po stránce pohybové, ale také emocionální, smyslové a rozumové. Cvičení má i terapeutický význam, protože pomáhá rozvíjet uvědomování si vlastního těla, sebevědomí a rozvíjí kontakty sociální.

Masáže – vnímáme jako formu komunikace. Dotyk kůže na kůži působí emocionálně povzbudivě a stabilizačně. Masáž umožňuje dítěti mít zážitek ze sebe sama, dítě si uvědomuje hranice svého těla. Masáž uvolňuje emoce. Přizpůsobujeme ji dítěti jeho podle specifických potřeb.

Míčkování – k míčkování používáme molitanový míček, děti vnímají dotyky pomoci míčku, nedílnou součástí je také poslech relaxační hudby. Program míčkování zahrnuje dvacet prvků a týká se šesti oblastí lidského těla. První oblast se týká temene hlavy, ucha a obličeje, druhá šíje, třetí hrudníku, čtvrtá zahrnuje oblast ruky, paže a ramene, pátá se týká chodidel a dolních končetin, poslední oblastí jsou záda.

Hydroterapie – vodoléčbu jako terapii využíváme při seznamování dětí s vodou, seznamování se z hry ve vodě (jako položení se na vodu při držení plovoucího předmětu, ponožování hlavy, apod.;) otužování dětí, odnaučování strachu z vody.

Canisterapie – využívá pozitivního působení psa (psů) na psychickou, emocionální i fyzickou oblast (sféru) jedince. Náplní této terapie jsou v různém poměru zastoupené rozličné aktivity se psem, jedná se zejména o činnosti zaměřené na rozvoj hrubé a jemné motoriky, komunikace a sociálního chování. Dále relaxační polohování, je metoda, při které dochází k přímému fyzickému kontaktu mezi dítětem a psem, většinou se jedná o individuální činnost.

Muzikoterapii – považujeme za specifickou terapeutickou a současně léčebně-výchovnou metodu založenou na působení hudby a jejích prvků (rytmus, melodie, harmonie). Je zaměřena na spontánní prožitky, na něž plynule navazuje terapeutický proces.

Prvky orofaciální stimulace – u nás je orofaciální stimulace zúžena na přípravu orofaciálního komplexu muskulárního, artikulačního a sensoricko-percepčního v procesu vzdělávání. Cílem je navodit takové držení těla, kterých mohou děti pociťovat a vnímat vzory pohybů orofaciálních funkcí co nejvíce se blížících normálu. Při příjmu potravy se zaměřujeme na orální stimulaci a správnou polohu dítěte při příjmu jídla. Cílem orální stimulace je zprostředkovat dítěti vjemy ze svých úst a stimulovat vnímání. Somatickou stimulaci obličejové části podporujeme bodovou orofaciální stimulací dle Prof. Dr. C. Moralese.

Alternativní a augmentativní komunikace – v mateřské škole využíváme různé formy neverbální komunikace, které mají pomoci dětem doplnit nedostatečné verbální schopnosti (augmentativní komunikace) či přímo nahradit chybějící řeč (alternativní komunikace). Jedná se o systémy vizuální a manuální.

- Z vizuálních systémů používáme především VOKS (výměnný obrázkový komunikační systém) – fotografie, obrázky, barevné i černobílé piktogramy, které využíváme buď jednotlivě či ve formě komunikačních deníků. U části dětí je nutné před nácvičkou obrázkové komunikace začít se zástupnými předměty.
- Z manuálních systémů využíváme Znak do řeči, který je uceleným souborem několika set jednoduchých znaků. Chybějící znaky doplňujeme znaky z jiných systémů – především Makatonu a Znakové řeči neslyšících.

V rámci tzv. „totální komunikace“ podporujeme děti ve využívání dalších přirozených komunikačních prostředků jakými jsou mimika, spontánní gesta

Logopedická péče – v mateřské škole speciální na Barvičové, zajišťuje logopedickou péči speciální pedagog – logoped, v mateřské škole speciální na Kyjevské zajišťuje logopedickou péči dětské centrum prostřednictvím klinického logopeda. V mateřské škole speciální LILA v Otnicích jsou děti v péči školního speciálního pedagoga.

Vzhledem k cílové skupině mateřské školy speciální je nutná systematická a dlouhodobá logopedická terapie, která je dětem poskytována formou individuální i skupinovou. Intenzivní logopedická péče je poskytována též dětem pocházejícím z bilingvního či cizojazyčného prostředí.

V naší mateřské škole využíváme prožitkové, kooperativní, sociální a situační učení.

Prožitkové učení vychází z předpokladu, že dítě si nejlépe osvojuje nové poznatky, dovednosti a postoje tehdy, když je samo aktivní, zapojuje všechny své smysly a má možnost učit se prostřednictvím vlastních prožitků a zkušeností.

Kooperativní učení je založeno na vzájemné spolupráci dětí při řešení úkolů, hrách a dalších aktivitách. Děti se učí prostřednictvím interakce s ostatními, sdílením zkušeností a společným hledáním řešení. Tento přístup rozvíjí sociální a komunikační dovednosti, učí děti respektu, toleranci a schopnosti přijímat odpovědnost za společný výsledek.

Sociální učení je nedílnou součástí vzdělávacího procesu a probíhá především prostřednictvím každodenních sociálních interakcí mezi dětmi, pedagogy a dalšími dospělými.

Situační učení, při kterém se dítě učí z konkrétních životních situací, které nastávají spontánně během dne.

Hra je nejpřirozenější činností dítěte, využíváme ji také jako základně diagnostickou metodu. Zajišťujeme soustavnou individuální péči. Posilujeme a povzbuzujeme sebevědomí dítěte.

Roli mají i připravované a **přímo řízené činnosti**, které provádí dítě individuálně či společně s ostatními dětmi. Obsah těchto činností vychází ze specifické charakteristiky procesu učení v předškolním věku.

Vzdělávání v naší mateřské škole probíhá v různých organizačních formách, které se vzájemně doplňují a tvoří jednotný celek.

Při učení se soustředíme na návyky, které jsou společensky nejdůležitější a v nichž máme také největší reálnou naději na úspěch. Jedná se zejména o oblast sebeobsluhy, hygieny, stolování, oblékání a jednoduché pracovní činnosti.

5.3 Systém pedagogického diagnostikování

Při přijetí dítěte do mateřské školy během prvního měsíce realizujeme **vstupní speciálně pedagogickou diagnostiku** dítěte.

Obsahová stránka diagnostiky se týká zjišťování úrovně motoriky, sociability, úrovně komunikace a řečových schopností, rozumových schopností, úrovně sebeobsluhy a úrovně smyslového vnímání. Respektujeme věkové a individuální potřeby a předpoklady každého dítěte.

Na základě doporučení školského poradenského zařízení v rámci podpůrných opatření vypracujeme v souladu s ŠVP PV dítěti **Individuální vzdělávací plán**, který v pololetí a na konci školního roku vyhodnocujeme.

Pokud školským poradenským zařízením dítěti není doporučen individuální vzdělávací plán, zrealizujeme každému dítěti **Plán osobního rozvoje**, který také vyhodnocujeme v pololetí i na konci školního roku. Hodnotíme v něm úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech, zaměříme se na oblast hrubé a jemné motoriky, grafomotoriky, lateralitu, rozumových schopností, komunikaci – verbální a neverbální, na hru, sebeobsluhu, citovou oblast a sociabilitu.

U dětí s těžkým a hlubokým postižením vycházíme z metodiky publikace „**Diagnostika a edukace dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením**“ P. Hanák a kol. Do záznamových archů průběžně zaznamenáváme pokroky ve vývoji dítěte.

Dětem s těžkým zdravotním postižením, se kterými se pracuje podle konceptu bazální stimulace, vypracujeme **Plán osobního rozvoje podle konceptu BS**. Třídní učitelka se zákonným zástupcem dítěte vyplní autobiografickou anamnézu, která je podkladem pro vypracování plánu osobního rozvoje podle konceptu BS. Ten bude vyhodnocen na konci školního roku.

5.4 Základní gramotnosti

5.4.1 Matematická gramotnost

Rozvíjení základních matematických představ probíhá formou hravých, konkrétních a přehledných činností. Děti se učí prostřednictvím přímé zkušenosti – dotykem, pohybem, opakováním a pozorováním. Cílem je, aby děti získávaly jistotu v základních pojmech (více–méně, velký – malý, nahoře – dole, první – poslední) a zažívaly radost z úspěchu.

Cíle rozvoje matematické pregramotnosti

- rozvíjet základní matematické představy pomocí praktických činností
- podporovat logické a prostorové vnímání prostřednictvím hry
- procvičovat dovednosti srovnávání, třídění, přiřazování
- posilovat orientaci v prostoru (nahore–dole, před–za)
- rozvíjet porozumění času (den/noc, před/po, včera/dnes/zítra)
- rozvíjet pozitivní vztah k činnostem s čísly a tvary
- podporovat schopnost soustředit se, dokončit úkol, čekat na pokyn

Metody a strategie rozvoje

- hry s čísly a tvary – třídění předmětů podle barvy, velikosti nebo tvaru; přiřazování stejných dvojic
- pohybové hry – pojmy prostorové orientace (nahore, dole...), skákání podle počtu (panák), stavění řady z předmětů (číslná puzzle)
- manipulační činnosti – práce s kostkami, kolíčky, kelímky, stavebnicemi
- senzomotorické hry – hledání tvarů v písku, modelování čísel z plastelíny dle předlohy, obkreslování tvarů
- praktické situace – využití počtů při běžných denních činnostech (pečení perníčků, obouvání, prostírání...)
- vizuální a strukturovaná podpora – piktogramy, jasné vizuální návody, využití AAK a grafomotorické destičky

- rytmus a opakování – říkanky s počítáním, rytmické hry s doprovodem hudby

Při matematické gramotnosti využíváme principu ucelené rehabilitace, didaktických a digitálních pomůcek (interaktivní tabule, tablet, včelka Bee-bot, Albi tužka)

5.4.2 Čtenářská gramotnost

Rozvoj čtenářské gramotnosti v naší mateřské škole speciální probíhá prostřednictvím činností zaměřených na rozvoj komunikačních dovedností, vytváření pozitivního vztahu ke knihám. Využíváme metody AAK a vizuální podporu podle individuálních možností, schopností a potřeb dětí. Děti mají k dispozici třídní knihovnu i knihy z veřejných knihoven. Společně navštěvujeme kulturní programy a podporujeme jejich zájem o příběhy a literaturu. Osvojování čtenářských dovedností se prolíná napříč všemi aktivitami např. muzikoterapií, bazální stimulace, canisterapií. V rámci komunikačního kruhu je zařazen nácvik básní, dramatizace, obrázkové čtení, rytmizace a dechová cvičení.

Cíle rozvoje čtenářské gramotnosti

- rozvoj komunikačních dovedností s využitím AAK
- porozumění krátkému textu
- rozlišovat některé symboly, piktogramy, znaky a porozumět jejich významu
- použít osvojené komunikační prostředky správně vzhledem k záměru a dané situaci
- pozitivní vztah k příběhům a literatuře
- podpora fantazie a tvořivosti

Metody a strategie rozvoje

- vyprávění příběhů s vizuální podporou v komunikačním kruhu
- pravidelný poslech pohádek
- dramatizace krátkých pohádek a příběhů doplněná o AAK
- rytmizace říkadel
- práce s knihou, orientace na stránce, posloupnost, řazení obrázků
- rozvoj slovní zásoby prostřednictvím manipulace s reálnými předměty, modely a obrázky

5.5 Klíčové kompetence

Klíčová kompetence k učení – dítě je otevřené k objevování a poznávání světa kolem sebe.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Při učení využívá strategie pokusu a omylu	- oceňování snahy a procesu, nejen výsledku - využívání krátkých a srozumitelných pokynů, vizuální opory a názornosti - nabízení smyslově bohatých a praktických činností (manipulace, pokusy a stavebnice)

Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost	- přizpůsobení délky a náročnosti činností dle individuálních možností dítěte - střídání aktivní a klidové činnosti podle tempa dítěte - motivace dítěte pochvalou a pozitivním povzbuzením - canisterapie, muzikoterapie, koncept bazální stimulace
Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje	- vytváření podnětného, bezpečného a přehledného prostředí podporujícího zvědavost - učení hrou a prožitkem - propojování učení s reálnými situacemi a každodenním životem - využívání různých forem alternativní a augmentativní komunikace (grafické – piktogramy, manuální – znak do řeči)
Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích	- využívání získaných poznatků v reálných situacích (např. sebeobsluha, hra, práce s materiálem, pobyt venku) - poskytování dostatku prostoru pro opakování, upevňování a procvičování dovedností

Klíčová kompetence komunikační – dítě vyjádří své myšlenky, prožitky a zkušenosti. Komunikuje v běžných situacích s dětmi i s dospělými. Projevuje se kultivovaně, v souladu se základními pravidly komunikace.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Vyjadřuje se různými způsoby	- rozvíjení verbální i nonverbální komunikace s využitím různých forem alternativní a augmentativní komunikace (přirozená gesta, mimika, znak do řeči, zástupné předměty) - rozvíjení komunikačních dovedností prostřednictvím hry, dramatizace, rytmičtva, zpěvu - podpora funkční komunikace
Klade otázky a hledá na ně odpovědi	- vytváření situací pro možnost kladení otázek v rámci individuální i skupinové činnosti - rozvíjení pragmatické jazykové roviny s využitím dramatizace
Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či skupiny	- podpora sdílení zážitků s využitím vizuální opory – zážitkový deník - tvoření portfolia - používání jednoduchých slov, gest, mimiky, manuálních znaků, zástupných předmětů, fotografií a obrázků - poskytování pozitivní zpětné vazby a zajištění pocitu komunikačního úspěchu pro zvýšení mluvních apetencí dítěte
Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává	- nabízení dítěti běžných informačních zdrojů (knih, obrázků, tabletu, interaktivní tabule)
Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace	- povzbuzování dítěte, aby čekalo na svou chvíli a respektovalo ostatní - používání vizuálních pomůcek a symbolů pro podporu pravidel

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti – dítě se chová se základními pravidly soužití a myšlenkami udržitelného rozvoje.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí	- podpora pozorování živé přírody kolem nás (pobyt venku, canisterapie) - využití hry, pohybu a smyslové aktivity spojené s přírodou a v přírodě (využití herních prvků na dětském hřišti, sběr přírodnin k dalšímu zpracování)
Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji	- třídění odpadu s využitím strukturovaných úkolů - ukazování příkladů činností, kterými se staráme o přírodu a naše blízké okolí (pomoc při úklidu zahrady) - povzbuzování k šetrnému zacházení s věcmi a materiály (s využitím vizualizace pro lepší porozumění)
Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí	- chválení za správná rozhodnutí a snaha o to, aby se děti poučily z chyb (pravidla při vycházkách) - opakování jednoduchých situací pro procvičení rozhodování při běžných činnostech (sebeobsluha, podpora prosociálního chování při canisterapii, muzikoterapii)
Přispívá k fungování společenství v mateřské škole	- zapojování do jednoduchých společných činností a kooperativních her (ranní kruh, akce školy) - podpora vhodného chování a respektu vůči ostatním (návuk zdvořilostních návyků)
Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých	- společné vytváření pravidel s vizuální podporou - zapojování dětí do krátkých a jasně strukturovaných situací s pravidly (ranní kruh, spontánní činnosti, canisterapie, muzikoterapie) - přizpůsobení pravidel schopnostem a možnostem dítěte

Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat	- ukazování, co je spravedlivé a nespravedlivé s využitím obrázků pro lepší porozumění a s využitím dramatizace - formativní hodnocení (sebehodnocení – využití emočních karet)
---	--

Klíčové kompetence osobnostní a sociální – dítě objevuje samo sebe, navazuje vztahy s ostatními.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci	- nastavení hranic chování - zajištění bezpečného prostředí - respektování míry senzorických podnětů
Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého	- komunikační kruh - podpora spolupráce - neverbální vyjádření žádosti o pomoc (gesto, znak do řeči) – verbálně i neverbálně
Pojmenuje své silné stránky	- vyjádření sebereflexe dle možností dětí - práce s portfoliem
Projevuje důvěru v sebe sama	- podpora autonomie - spontánní hra
Vyjadřuje svůj názor	- možnost volby při výběru aktivit - vyjádření emocí prostřednictvím symbolů
Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým	- prostor pro vyjádření emocí - vedení k ohleduplnosti a respektu - vzájemná pomoc druhému
Rozlišuje vhodné a nevhodné chování	- respektování pravidel při každodenních činnostech - práce s obrázkovým materiálem - dramatizace konkrétních situací
Chová se v souladu se základními společenskými pravidly	- sociální učení nápodobou - individuální porozumění příčinám a následkům chování - budování a upevňování základů společenského chování

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní – dítě rozvíjí své nápady, využívá příležitostí, reaguje na změny. Vytváří si základy pracovních dovedností a vztah k práci.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Přichází s vlastními nápady	- volná hra - pracovní a výtvarné činnosti - společné plánování činností
Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností	- společné plánování v komunikačním kruhu - možnost volby partnera v kolektivních činnostech - volba pomůcek, materiálů a hraček
Ke změnám přistupuje jako k příležitostem	- respekt k individuálním potřebám dětí
Dokáže měnit cesty k dosažení cíle	- skupinová spolupráce - pedagog zajišťuje podporu při změnách strategií
Dokončí, co započalo	- srozumitelné instrukce s vizuální podporou - individuálně zvolená motivace - podpora dítěte při dokončování započaté činnosti (individuální i skupinové)
Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi	- komunikační kruh a skupinové aktivity (canisterapie, muzikoterapie, projektové dny)
Spolupodílí se na společných rozhodnutích	- společné plánování činností - vedení k respektu k ostatním
Oceňuje práci a úsilí druhých	- výstava výtvarných prací - sdílení úspěchů - ocenění snahy bez ohledu na výsledek

Klíčová kompetence k řešení problémů – dítě si poradí v běžných situacích, pracuje s chybou, zpracovává informace. Reflektuje bezprostředně prožité situace.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Vnímá chybu jako přirozenou součást problémů	- ukazování, že chyby jsou přirozené a pomáhají učit se (ranní kruh, modelové situace při běžných činnostech) - chválení za snahu a každý pokus (využití formativního hodnocení) - využití obrázků a piktogramů, učení při běžných denních činnostech vedoucích k podpoře samostatnosti v sebeobsluze
Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti	- povzbuzování dítěte, aby zkoušelo a využívalo, co už zná (návčik sebeobsluhy apod.) - využití obrázků, ukázek formou dramatizace a maňásků a využívání běžných denních situací a rituálů
Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje	- povzbuzování ke zkoumání a objevování jednoduchých věcí kolem sebe (přesuny na akce školy) - názorné ukázky jednoduchých experimentů s vysvětlením, umožnění si experiment vyzkoušet i s dopomocí (pokusy při výtvarných aktivitách, environmentální centrum Lipka) - využití názorných pomůcek, obrázků a ukázek např. formou hry (světelný panel, badatelský kufřík)
Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací	- hledání možných řešení jednoduchých problémů (sebeobsluha, hygiena)
Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli	- ukazování jednoduchých možností, jak dosáhnout cíle (podpora funkční komunikace a AAK)
Tvořivě pracuje s informacemi	- názorná ukázka, kde získat informace (obrázky, knihy, jednoduché aplikace, portfolia, návštěva knihovny)
Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů	- využití vzdělávacích aplikací na tabletu a interaktivní tabule s podporou pedagoga

Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí	- chválení za správná rozhodnutí a snaha o to, aby se děti poučily z chyb (pravidla při vycházkách) - opakování jednoduchých situací pro procvičení rozhodování při běžných činnostech (sebeobsluha, podpora prosociálního chování při canisterapii, muzikoterapii)
--	--

Klíčové kompetence kulturní – dítě přijímá kulturní a uměleckou rozmanitost ve společnosti, vyjadřuje se uměleckými prostředky.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí	- kulturní akce (divadla) - seznamování s tradicemi - využití hudebních prvků k aktivizaci nebo k relaxaci dítěte
Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty	- vyjádření libosti a nelibosti - sdílení zážitků a diskuze
Zapojuje se do tvůrčích činností	- aktivní zapojení dítěte do výtvarných, pracovních, hudebních a pohybových činností - Vytváření prostoru pro autentické vyjádření sebe sama - kooperativní učení
Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních	- spolupráce s dětmi bez rozdílů (tělesné, kulturní i jazykové odlišnosti) - Využívat různé druhy dorozumění s ohledem na rozmanitost ostatních

Klíčové kompetence digitální – dítě se seznamuje s možnostmi využívání digitálních technologií. Rozvíjí své informatické myšlení.

Očekávaný výsledek učení	Výchovné a vzdělávací strategie
Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem nás	- povzbuzování k objevování a zkoumání pomocí jednoduchých zařízení (tablet, interaktivní tabule) - využití obrázků, fotografií a jednoduchých aplikací pro poznávání okolí - individuální opakování činností dle zájmu dítěte (včelka bee-bot, albi knihy s mluvicím perem)

Rozšiřuje přínosy a rizika používání digitálních technologií	- využití obrázků, piktogramů a jednoduchých symbolů k lepšímu porozumění - přizpůsobování složitosti informací schopnostem dítěte - tato kompetence nejspíše nebude naplněna
Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy	- přizpůsobování úkolů schopnostem dítěte (strukturované úkoly) - tato kompetence nejspíše nebude naplněna

6. Vzdělávací obsah

Obsah předškolního vzdělávání vychází ze čtyř

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě, ten druhý a společnost
4. Dítě a svět

Vzdělávací obsah je rozpracován do systému ucelené rehabilitace a je členěn do čtyř témat. Vzdělávací obsah je uzpůsoben tak, aby odpovídal dětem vzhledem k věku a typu postižení. Obsah může být v průběhu realizace obměňován a doplněn v souvislosti na složení dětí v jednotlivých třídách.

Témata učitelkám umožňují ve třídě svobodně volit a rozpracovávat obsah v třídních vzdělávacích plánech s ohledem na konkrétní skupinu dětí. Třídní vzdělávací plány jsou zpracovány písemnou formou. Plánujeme na základě prožitků a zážitků dětí, situací a dění ve třídách.

6.1 Co tělíčko potřebuje

Tento blok pomáhá dětem lépe poznávat sebe a své tělo. Učí se, co je pro člověka zdravé a co mu pomáhá cítit se dobře. Děti postupně chápou, že zdraví souvisí s tím, jak o sebe pečujeme a jak se chováme k prostředí, ve kterém žijeme. Blok podporuje rozvoj základních návyků, které pomáhají udržet tělesné i duševní zdraví. Děti se učí, že každý může svým chováním přispět k tomu, aby bylo prostředí čisté, bezpečné a příjemné. Cílem je, aby si vytvořily jednoduché, ale trvalé postoje k péči o sebe, o druhé i o přírodu.

6.1.1 Očekávané výsledky učení

DJT-TSB-000-PV1-001

Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.

DJT-TSB-000-PV1-004

Naplňuje své biologické potřeby.

DJT-PHJ-000-PV1-001

Zvládá základní pohybové dovednosti.

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

DJT-PHJ-000-PV1-005

Zvládá základy grafomotoriky.

DJT-PZI-000-PV1-001

Zvládá sebeobsluhu.

DJT-PZI-000-PV1-003

Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

DJT-OZD-000-PV1-001

Má osvojené základní hygienické návyky.

DJP-SAE-000-PV1-002

Orientuje se v základních emocích a pocitech.

DJP-SAE-000-PV1-004

Navazuje a rozvíjí citové vazby.

DJP-MOP-000-PV1-002

Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.

DJP-MOP-000-PV1-008

Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.

<https://prohlednout.rvp.cz/ovu/djp-mop-000-pv1-008>

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

DJP-JAR-000-PV1-002

Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

DJP-JAR-000-PV1-008

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

DJP-PDO-000-PV1-001

Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

DDS-ASO-000-PV1-002

Začlenění se do skupiny.

DDS-ZEH-000-PV1-001

Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

DAS-ZPO-000-PV1-001

Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

DAS-ZPO-000-PV1-002

Udrží pořízení v blízkém prostředí.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

6.2 Poznávám sám sebe

V tématu *Poznávám sám sebe*, se zaměřujeme na uvědomění si vlastní osoby každého dítěte a na rozvíjení vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému.

Děti poznávají samy sebe i své kamarády, učí se, že každý z nás je jiný, ale všichni jsme důležití. Společně trénujeme, jak spolu mluvit, naslouchat si a pomáhat si. Učíme se, jak spolupracovat, dělit se o věci a dodržovat jednoduchá pravidla, aby nám bylo ve třídě dobře.

6.2.1 Očekávané výsledky učení

DJT-TSB-000-PV1-001

Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.

DJT-TSB-000-PV1-003

Rozlišuje pomocí všech smyslů.

DJT-PHJ-000-PV1-006

Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.

DJT-PHJ-000-PV1-007

Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.

DJT-PZI-000-PV1-001

Zvládá sebeobsluhu.

DJT-PZI-000-PV1-002

Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.

DJT-PZI-000-PV1-003

Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

DJP-SAE-000-PV1-001

Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.

DJP-SAE-000-PV1-003

Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.

DJP-SAE-000-PV1-004

Navazuje a rozvíjí citové vazby.

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

DJP-JAR-000-PV1-002

Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

DJP-JAR-000-PV1-008

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

DJP-PDO-000-PV1-001

Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

DDS-ASO-000-PV1-002

Začlení se do skupiny.

DDS-ZEH-000-PV1-001

Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

DDS-ZKV-000-PV1-001

Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.

DDS-ZKV-000-PV1-002

Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

6.3 Spolu zvládneme víc

Děti poznávají svět kolem sebe všemi smysly. Učí se vnímat, zkoušet a objevovat věci, lidi i přírodu ve svém okolí. Společně prožívají různé situace a činnosti, které podporují jejich pohyb, řeč, myšlení i samostatnost. Seznamují se s prostředím, kde žijí, s tradicemi, zvyky a svátky naší země.

6.3.1 Očekávané výsledky učení

DJT-TSB-000-PV1-001

Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.

DJT-TSB-000-PV1-003

Rozlišuje pomocí všech smyslů.

DJT-PHJ-000-PV1-001

Zvládá základní pohybové dovednosti.

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

DJT-PHJ-000-PV1-008

Vyhledává příležitosti k pohybu.

DJT-PZI-000-PV1-001

Zvládá sebeobsluhu.

DJT-PZI-000-PV1-003

Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

DJT-FZD-000-PV1-002

Překonává fyzické překážky.

DJT-OZD-000-PV1-001

Má osvojené základní hygienické návyky.

DJP-SAE-000-PV1-004

Navazuje a rozvíjí citové vazby.

DJP-SAE-000-PV1-005

Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.

DJP-MOP-000-PV1-002

Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.

DJP-MOP-000-PV1-003

Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.

DJP-JAR-000-PV1-002

Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

DJP-JAR-000-PV1-008

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

DJP-PDO-000-PV1-001

Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

DDS-ASO-000-PV1-002

Začlení se do skupiny.

DDS-ASO-000-PV1-003

Přijímá různé sociální role.

DDS-ZEH-000-PV1-001

Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

DDS-ZEH-000-PV1-004

Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.

DDS-ZKV-000-PV1-003

Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

DAS-PSP-000-PV1-002

Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.

DAS-ZPO-000-PV1-001

Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

DAS-ZPO-000-PV1-002

Udržuje pořádek v blízkém prostředí.

DAS-ZPO-000-PV1-003

Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

6.4 Svět kolem nás

Děti poznávají přírodu všemi smysly. Zkoumají přírodní děje, poznávají jejich souvislosti a učí se pečovat o živé i neživé prostředí kolem sebe. Sledují proměny a rozmanitost přírody, objevují rostliny, stromy, zvířata, vodu i půdu.

6.4.1 Očekávané výsledky učení

DJT-TSB-000-PV1-003

Rozlišuje pomocí všech smyslů.

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

DJT-PHJ-000-PV1-008

Vyhledává příležitosti k pohybu.

DJT-PZI-000-PV1-002

Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.

DJP-SAE-000-PV1-003

Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.

DJP-SAE-000-PV1-004

Navazuje a rozvíjí citové vazby.

DJP-MOP-000-PV1-002

Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

DJP-JAR-000-PV1-002

Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

DJP-JAR-000-PV1-008

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

DJP-PDO-000-PV1-001

Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

DDS-ASO-000-PV1-001

Poradí si v nové situaci.

DDS-SLK-000-PV1-002

Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.

DDS-ZKV-000-PV1-004

Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.

DAS-PSP-000-PV1-004

Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.

DAS-ZPO-000-PV1-001

Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

DAS-ZPO-000-PV1-002

Udržuje pořádek v blízkém prostředí.

DAS-ZPO-000-PV1-003

Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

DAS-ZPO-000-PV1-006

Respektuje různé formy života.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

<https://prohlednout.rvp.cz/ovu/djp-sae-000-pv1-005>

6.5 Systém hodnocení a evaluace školy

Hodnocení ŠVP je nedílnou součástí vlastního hodnocení školy (autoevaluace). Časový plán hodnocení je stanoven po prvním roce realizace ŠVP nebo jeho části a dále je prováděn pravidelně jednou za tři roky, případně dle aktuálních potřeb školy.

Při hodnocení ŠVP se zaměřujeme zejména na aktuálnost jeho obsahu, srozumitelnost, přehlednost a funkčnost dokumentu. Sledujeme, zda ŠVP odpovídá potřebám školy, efektivně podporuje plánování a realizaci výuky a přispívá ke koncepčnímu rozvoji poskytovaného vzdělávání. Součástí hodnocení je také posouzení souladu vzdělávacích cílů, metod a očekávaných výstupů s reálnými podmínkami školy a potřebami žáků.

Na základě získaných poznatků jsou v případě potřeby prováděny úpravy a aktualizace ŠVP tak, aby odpovídal současným vzdělávacím trendům a legislativním požadavkům. Hodnocení zároveň plní funkci kontrolního mechanismu, který napomáhá udržovat strukturu a obsah dokumentu v souladu s aktuálním rámcovým vzdělávacím programem.

Kritéria pro hodnocení ŠVP PV	Nástroje hodnocení ŠVP PV	Časový plán	Odpovědnost
soulad ŠVP PV s RVP PV a legislativou	průběžná kontrola změn v RVP PV aktualizace ŠVPPV, analýza souladu vzdělávací dokumentace	průběžně	ředitel, zástupce ředitele pro MŠ
aktuálnost a srozumitelnost dokumentu ŠVP PV	zjišťování míry srozumitelnosti, vnímání kvality, smysluplnosti vzdělávání a využitelnosti ŠVP PV, zpětná vazba k plánování výuky, návrhyna úpravy a zlepšení ŠVP PV (dotazníky pro pedagogy a zákonné zástupce)	hodnocení je stanoveno po prvním roce realizace ŠVP PV nebo jeho části, dále je prováděno pravidelně jednou za tři roky, případně dle aktuálních potřeb školy	ředitel, zástupce ředitele pro MŠ, třídní učitelé
oblast podmínek vzdělávání pro kvalitní uskutečňování ŠVP PV	hodnocení psychosociálních, organizačních, materiálních a personálních podmínek školy, analýza funkčnosti podpůrných opatření	průběžně 2x ročně	ředitel, zástupce ředitele pro MŠ třídní učitelé
posouzení podmínek ke vzdělávání a jejich dopad na kvalitu a efektivitu vzdělávání a na život ve škole	ověřit funkčnost školy, zařízení školy, dotazník (učitelé, rodiče), rozbor a plány, na Školské radě, na Pedagogické radě	1x za 3 roky 1x ročně 1x ročně	třídní učitelé rodiče, vedení školy

vyhodnocení pedagogických rad a metodických setkání, klima školy	zápisy z pedagogických rad, společná reflexe funkčnosti ŠVP PV, identifikace problémových oblastí a návrhy řešení	průběžně dle aktuálních potřeb školy	ředitel, zástupce ředitele pro MŠ pedagogičtí pracovníci
naplnění cílů, evaluace jednotlivých tematických částí TVP PV a jejich přínos pro děti	průběžné hodnocení realizace TVP třídními učiteli, reflexe přínosu vzdělávacích činností pro děti, zpětná vazba tematických částí ze ŠVP PV	průběžně, písemně po ukončení tematického bloku	třídní učitelé
analyzovat pestrost a vhodnost používaných metod výuky a kvalitu odvedené práce jednotlivými učiteli	rozbor hospitační činnosti	ústně, písemně na základě záznamového archu, 1x ročně	ředitel, zástupce ředitele pro MŠ
hodnocení průběhu vzdělávání	vstupní speciálně pedagogická diagnostika, vlastní pozorování, metody a prostředky práce	písemně – měsíc po nástupu dítěte do MŠ, průběžně	třídní učitelé
sledování individuálních pokroků u dětí s Plánem osobního rozvoje, Plánem podle konceptu BS a IVP	zpracování, realizace a individuálních vzdělávacích plánů, sledování individuálních pokroků dítěte, vyhodnocení účinnosti podpůrných opatření, průběžné záznamy	průběžně, pololetní a závěrečné vyhodnocení IVP, Plánu osobního rozvoje, plánu podle BS	třídní učitelé

úroveň vzdělávacího procesu, sebehodnocení dětí	dostatečný prostor pro volbu metod a forem práce, provázanost hodnocení s cíli a očekávanými výstupy, formativní hodnocení	průběžně, pololetní a závěrečné hodnocení dětí, portfolia	třídní učitelé
profesní růst zaměstnanců, sebehodnocení pedagogických pracovníků	Plán dalšího vzdělávání DVPP, reflexe práce s dětmi, hodnocení přiměřenosti metod, forem a vzdělávacího obsahu	průběžně	ředitel, pedagogičtí pracovníci
porovnání s jinými školami (benchmarking)	sdílení zkušeností s jinými školami, inspirace dobrou praxí		pedagogičtí pracovníci

Kritéria pro vyhodnocování výsledků autoevaluace jsou:

1. Výsledky předchozí fáze autoevaluace, která byla věnována dané oblasti
2. Korelace se zjištěnými očekáváními žáků, jejich zákonných zástupců a pedagogických pracovníků školy v dané oblasti
3. Korelace s platnými právními normami